

Hvad har Olgerdiget været brugt til?

Den sydlige del af Jylland er et område, som i perioder i Jernalderen var uroligt og præget af konflikter og stridigheder om retten til land.

På halvøen Angeln i den nordøstlige del af det nuværende Slesvig-Holsten boede stammen anglerne. Fra begyndelsen af det 1. årh. e.Kr. og i løbet af de næste århundreder udvidede anglerne deres område, og arkæologiske spor viser, at de søgte mod nord.

Imidlertid var det sydlige Jylland på dette tidspunkt allerede beboet af et andet folkeslag, som vi arkæologisk set kender som Over Jerstal-kredsen, og historisk set kalder varinerne. Hvad de kaldte sig selv, ved vi ikke, for der er ikke overleveret skriftlige kilder fra dem.

Forsvarsværk eller tilflugtsanlæg?

Det er muligt, at varinerne ikke uden videre ville give afkald på deres territorium og at de har forsøgt at drive anglerne tilbage, hvor de kom fra. I så fald kan Olgerdiget have været en beskyttende barriere, som anglerne fra gårdene i varinernes område kunne søge i sikkerhed bag i tider med ufred.

Det er også en mulighed, at anlægget fungerede som et forsvarsværk mod varinerne i nord, hvis disse søgte at udvide deres territorie mod syd.

Under alle omstændigheder har der været stridigheder om retten til land, som er blevet afgjort ved væbnet kamp. Vi ved ikke præcist, hvor de drabelige slag har fundet sted, men efterfølgende er store krigsbytteofre sænket i nogle af landsdelens moser, bl.a. Ejsbøl Mose vest for Haderslev, Nydam Mose på Sundved og Thorsberg Mose nordøst for Slesvig.

Germanernes form for triumftog

Når en fjende var overvundet, ofrede sejrherren fjendens krigsudstyr i mosen som tak for sejren. Den storslåede begivenhed har formentlig også hjulpet med til at højne motivationen og kampgejsten hos de sejrende, på samme måde som romernes triumftog gennem Rom skulle efter en sejr.

Med overdådige ofre kunne den sejrende part demonstrere både selve sejren og den militære styrke, såvel indadtil for hæren som udadtil for den "almindelige" bondebefolkning.

Vi må forestille os, at bredderne og skråningerne omkring moserne i Nydam og Ejsbøl har været fyldt med hujende og begejstrede aktører. Vi må ligeledes gå ud fra, at alle i området har vidst, hvordan slaget var endt og om, hvad der nu skulle foregå.

Krigsbytte ofret i moser

I Ejsbøl Mose blev et stort krigsbytte ofret omkring år 300 e.Kr. Det drejer sig om våben og udstyr fra mindst 150 soldater, hesteudstyr, to skibe mm. Våbnene repræsenterer en hel hær - fra hærføreren til fodfolk.

Kombinationen af våben og udstyr tyder på en meget professionel og mobil hær. Kort efter år 400 e.Kr. bliver der igen ofret i Ejsbøl Mose – denne ofring er ikke så omfattende som den første, men indeholdt våbenudstyr fra ca. 30 soldater.

Nydam Mose rummede ligeledes krigsbytte fra forskellige slag - mindst seks. Mellem ca. 210 og 475 e.Kr. er der ofret våben, personligt udstyr og tre skibe på stedet.

Samlet set er der ofret ca. 15.000 genstande i mosen, heriblandt Nydambåden, der i dag kan ses på Gottorp Slot i Slesvig.

I Thorsberg Mose blev der engang mellem ca. 100 og 300 e.Kr. tre gange ofret våben og udstyr, inklusive tøj og en ringbrynje.